

kárt okozzon, mert megbízója üzleti ellenfele (A) és a harmadik személy között rokoni, szivességi, alkalmazotti vagy üzleti viszony áll fenn. Háznépemnek bármelyik tagja, inasom, szobalányom is, felléphet keresettel a szobafestő ellen, akinek munkásai, munka közben ruháját festékekkel leönti. Talán vendégemnek is van kereseti joga. Bérkocsikirándulásra meghívott barátom perelheti kártérítésre a velem szerződő fuvarost, akinek kocsisa vétkes gondatlansággal az árokba fordított minket. Barátnőmnek születésnapjára rádiót ajándékozok, a szerelő szerelés közben betör egy tükröt, barátnőm mérgében kiadja az utamat. Hiába tagadom én meg bosszumban a perlésnél való közreműködést, volt barátnőm saját személyében fog fellépni és a rádiókereskedőt marasztalni fogja a jó bíró.

A 84. sz. T. Ü. H. alkalmazási köre tehát jelentékenyen megszűkül, ha a harmadik javára kötött szerződés megkonstruálható. A hátbatámadás, ereje jelentékeny részét elveszi, csak a vak kártételekkel fog megbirkózni tudni, pl. a kocsis részeg fővel behajtja a lovat a kirakatba, a szobafestőseged vödreből kiloccsan az utcai járókelő ruhájára a tapintatlan cinóber. Ezekben az esetekben a 84. sz. T. Ü. H. alapján a gazda elleni kereset elutasítandó lesz.

Dr. Goldberger József

A baleseti kártérítés gyakorlatából. I. A Kúria P. II. 2721/1929. számú 1930. június 17-én kelt ítéletével egy házi cselédnek az Országos Társadalmi Biztosító Intézet ellen indított kártérítési perében, melynek alapja az intézet orvosa által orvosi műhiba következtében okozott kár, a fellebbezési bíróság közbenszóló és az Országos Társadalombiztosító Intézetet, mint alperest a kártérítés alapjára nézve marasztaló ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja, a következő indokolással:

„Nem volt vitás, hogy a kártérítési igény alapjául vett foghuzást és kezelést az alperes fogászati rendelőjében alperesnek a fogbetegek kezelésével rendszeresen megbízott orvosa végezte..

A 84. sz. teljesülési döntvény szerint, aki valamely ügyének ellátására maga helyett mást rendel ki, azért a kárért, amelyet a kirendelt az ügykörébe eső teendők teljesítésében harmadik személynek jogellenesen okoz, csupán saját vétkessége esetében felel, de ilyen vétkesség nem forog fenn a megbízó részéről, ha a kirendeltnek megválasztásánál s amennyiben felügyeletre, utasításra, vagy a tennivalók teljesítéséhez eszközök nyújtására van szükség, ennél is a kellő gondosságot kifejtette“.

„Felperes kárkövetelésének alátámasztásául a 84. sz. teljes ülési döntvénynek a vétklen felelősségét érintő 2. tételére sem hivatkozhatik, mert a vétklen felelősségnek ez a szabálya csupán a gazdasági célzatú és haszon-szerzésre irányzott üzemekre, vagy foglalkozásokra vonatkozik, míg a közcélú és nem anyagi haszon elérésére alapított intézményekre az állandó bírói gyakorlat szerint ez a szabály ki nem terjeszthető. Az alperes és jogelőde pedig már az 1907. évi XIX., illetőleg az 1927. évi XXI. t.-c.-ek által megszabott rendeltetésénél és szervezeténél fogva nem gazdasági jellegű és vagyoni előnyöket kereső vállalkozás, hanem széles néprétegek egészségügyének és betegellátásának előmozdítására hivatott közérdekű intézmény, amely a szükséges gyógykezelést tagjainak a rendes tagjárulékon kívül minden külön ellenszolgáltatás nélkül nyújtja.

Alapos tehát alperesnek az a panasza, hogy a kezelésnél eljáró és megbízott orvosa által esetleg elkövetett orvosi műhiba káros következményeiért felelős nem lévén, a fellebbezési bíróságnak a kártérítési kötelezettséget megállapító döntése anyagi jogszabályt sért.“

A Kúria ez az ítélete is mutatja, hogy az objektív kártérítésnek a veszélyes üzemekre szorítása, illetve a veszélyes és nem veszélyes üzem megkülönböztetés milyen méltánytalan következményekre vezet, dea fennálló jog szempontjából is a 84. számú teljes ülést határozat második részének ilyen értelmezése sérelmes. Ez a második mondat az objektív felelősséget kiterjeszti az alkalmazotttért való felelősségre, ha azt az üzem veszélyessége, terjedelme vagy egyéb körülmények indokolják. Az Országos Társadalom Biztosító Intézet terjedelméről, tagjai nagy számáról, országos szervezetéről nem kell beszelnünk, ez ismeretes. De bár az intézmény közérdekű, ezzel szemben ezer és ezer munkaadótól és munkavállalótól járulékot szed, amit a közadók módjára hajt be, végrehajtást vezet és árverez, e járulékok fizetésére és a kötelező belépésre egész rétegeket törvény kötelez, nagy költségvetéssel dolgozik, tehát egyszerű karitatív intézménynek, mely ingyenes, adakozásból tartja fenn magát és ingyenes szolgáltatásokat nyújt, nem tekinthető. Azonkívül a tagok orvosválasztási joga nem lévén biztosítva, azt se lehet mondani, hogy az orvost a paciens maga választotta. A kártérítés kérdésénél, mely ügyis csak szorványosan fordul elő, fiskális szempontot sem érvényesülhetnek. Az intézmény terjedelme és természete megkívánja a 84. t. ü. határozat alkalmazását.

II. A Kúria P: II. 4663/1929. számú 1930. június 18-

án kelt ítéletében az eddigi gyakorlatnak megfelelőleg kimondotta, hogy a két veszélyes üzem működése közben megsérült harmadik személyek irányában mindkét veszélyes üzem tulajdonosa egyetemleg felelős, ha egymás közti jogviszonyukban az általános jogelvek szerint kártérítéssel csak az egyik terhelhető is, vagy ha közöttük a kár megosztásának van helye. A döntés helyes és megfelel a joggyakorlatnak. Két veszélyes üzem között az általános kártérítési szabályok alkalmazandók, tehát fontos lesz a vétkesség kérdése és esetleg kölcsönös vétkesség esetén kármegosztásnak is helye lehet, de a harmadik személyre ez nem tartozik, azzal szemben mindketten a tárgyi felelősség szabályai szerint felelősek, tisztán az okozati összefüggés alapján, hacsak vis major, harmadik személy ellenállhatatlan cselekménye, vagy a sérült kizárólagos vétkessége őket nem mentesíti.

Ifj. dr. Szigeti László

A rendes bíróságok választott bírósági gyakorlatából.
A választott bírói eljárásnak minél szélesebb körben való elterjedését a gyakorlati jogászok már hosszú idő óta igen kívánatosnak tartják. Ezzel szemben a bíróságok ítélkezésének iránya kétségtelenül választott bíróság ellenes, mondhatni féltékenyszerű. A választott bírósági ítélettel befejezett perek szinte szabályszerűen, újból megindulnak a rendes bíróság előtt, érvénytelenítési per formájában. A marasztalt felek tudják, hogy majdnem kétségtelenül bekövetkezik a végrehajtás felfüggesztése és a per végigmegy ép úgy a rendes bíróságok megengedett fórumain, mintha választott bírósági eljárás nem is folyt volna.

A Pp. 784. §-a szerint a rendes bíróság csak a választott bíróság ítéletének meghozatala után, érvénytelenítési kereset során foglalkozhatnék azzal a jogviszonnal, amelyből eredő jogi viták eldöntését a felek választott bíróságra bízták. A választott bíróság ellenes iránzat egyik megnyilvánulása az a bírósági gyakorlat, amely a választott bírósági ítélet meghozatala előtt is megengedi a választott bírósági szerződés érvénye ellen irányuló, a rendes bíróságnál benyújtott keresetet.

Ez a gyakorlat bizonyos mértékig támaszkodhatik a Pp. 779. §-ára, amely megengedi, hogy már a választott bírósági eljárás során valamelyik fél a választott bírósági szerződés érvénytelenségét állítsa. Ha ezt állíthatja, s a 784. § szerint ez a rendes bíróság által meg is állapíttathatja, nem lehet elzárkózni már peroeconomiai szempontból sem, hogy ezzel egyidejűleg a szerződés érvénytelenítési pert meg ne indíthassa. Annál inkább megengedhető ez, mert a válasz-